

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP. A debreczen-vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Öt napos hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint azelőtt több... Helyes: minden beiratásért külön 30 kr.

Előfizetési árak: Helyben és postán külföldre. Egy évre 10 frt. Negyed évre 7 fr 50 kr.

Nem értem barátom... Őa nem érti?... A gróf majd hogy el nem nyelte nejét... Nem értem barátom... Őa nem érti?...

Debreczen, augusztus 18.

A gyermek, midőn csint követ el, vagy kárt tesz, szüleivel találkoznak. — A nékül, hogy azok a csinról vagy káról tudomással bírnának, avagy észre-

Ha arról győződtek meg, hogy Nagy-Kanizsa választókerületé szélsőbéli képviselőt fog választani, mi keresett ott Jókai, a ki már úgy is képviselő? Mert a kormány csak ő általa vélt Nagy-Kanizsát megválasztani.

Jókai Mór nagyon tévesen hiszi, hogy nagyon sokan azért szavaztak az ellenzékel, mert tudták, hogy ő ugy is bent van az országházban, ez éppen nem ok az elv kérdésnél, hanem igenis Jókai Mórnak tudni kellene azt — már saját tapasztalatából — hogy az ország őt mint írókat nagyon szereti, hanem mint politikust, valóságban az ország közvéleményének tartja, és olyan embernek, a kit a hatalom tetszése szerint használhat fel, ilyen ember aztán hiába szónokol a központon, hiába járna faluról falura, a komédiáit talán megvámolják, de „szavazatokat” rá nem vesznek.

Jókai Mór panaszkodik, a választók közt úgy érzi magát a kormányjelölt, mint mikor egy égő falu előtt rákiáltják, hogy: „ez ni, a ki a falut felgyújtotta!”

Ez a nemzet ébredésének a jele, hát talán azt kíváná Jókai ur, hogy a választók tiszteljék, becsüljék azon férfiakat, a kik az egész országot koldusá tettek? A választók nagyobb része nem téri azon a fejt, hogy a had- és pénzügy eljársásával megfosztották Magyarországot államiságától, — önrendelkezési jogától, hanem érzik mint kell nyögnie a rákott súlyos teher alatt s minő brutális rendszerrel szabadították meg néhány pillanatra a teheről, csak azért, hogy még nagyobb teherrel nyomorítsák meg.

A választó közönség érzi, hogy míg a kormány és jelöltjei bőségben usznak, zaires konczon ragódnak, addig ők napról-napra régezyebbek lesznek, s utálattal kell elfordulniok azon kormányjelöltjeitől, kik ennek okozói, mert ezek azok, a kik a falut felgyújtották, vagyis a kik Magyarországot mint államot, állami jogaitól megfosztották s Magyarországot lakosait vagyoniilag semmivé tették, ezek azok, kik könnyelműségükkel, rosz akarattal, az alkotmányos Magyarországot oda stlyesztették, hogy a nép — fájdalommal kell kimondani — a Bach korszakot óhajtja vissza.

Nincs megelégedve a miniszter. A vallás és közoktatásiügyi miniszter a népoktatási ügyekben a tanfelügyelőkhöz körrendeletet menesztett, melyben következőket írja: Midőn egyfelől örömmel látom, hogy a tanítók nagy részében fel van ébredve az iskolai tanítási feladat elvégzésére törekvés s e törekvést a tanfelügyelők is igyekeznek nem csak ébren tartani, de helyesen irányozni: nem titkolhatom el más felől azt sem, hogy egészen végre a tanítás irásával, menével s végeredményeivel mégsem lehetnek megelégedve.

Ast tapasztalom ugyanis, hogy a tanítók nagy része buzgóságot bizonyos irányban helytelenül pazarolja el, igen sokat akarván tenni a jóból, a helyett, hogy az elérhető jól teljes mértékben igyekeznék valósítani. E jelenség okát abban találom, hogy a népoktatási tanítók, általában véve, nincsenek kellőleg tájékozva tulajdonképeni feladatuk iránt s különösen azzal nincsenek tisztában, mely tanterveknek tevének tanításuk középsúlyosságára.

A népoktatási törvény 55. §-a számos tantervet tűz ki a népoktatási oktatás anyagául, de nem azért, hogy a tanítás e tantervek szerén területeinül szerze kalandozza s ünetőleg csillagossá a növendékek feltevéiben a tanítók azokban való jártasságát. A népoktatási feladat, a nép gyermekeinek felvilágosítása, a szenege elemek képzése, a kijelölt tantervek mind-nékek kevés, de jól megválogatott és természetleg rendezett anyaga által. A tanítók nagy része azonban arra igyekszik, s abban keresi az érdemet, hogy a gyermek a tananyagból minél többet, habár megemésztelenti s értelem és öngondolkodás nélkül sajátítsa on.

Ezen téves irány megváltoztatására hatni, a tanítást jobb arányba terelni, a tanítókat eljárásukban helyesen vezetni, első sorban a tanfelügyelői feladatára. Mivel pedig a tanfelügyelői tantervűle összes iskoláit egyszerre s egy időben, a tanterv kezdetén mindjárt meg nem látogathatja, juttassa minden tanítónak, valamint az iskolai helyi hatóság (iskolaszék) tagjainak is tudomására azon irányelveket, melyeket a részben a tanításban szem előtt kell tartaniok s melyeket a tanfelügyelő a tanterv folytatandó iskolálatogatásánál a legnagyobb gondot és ellenőrző figyelmet fordítandja rá.

Betolha-Bezud Dsamiájában közelebb e fölött vitatkoztak és a helyzet komoly-ságára való tekintettel kinyilatkoztatták egy a mahomedánok, mint a keresztények, hogy mindent el fognak követni az ellentétlára ugy Montenegroval mint a portával szemben. A porta biztosai Musta pasa és Abdul Latif e fennid eluzani készülnek, nehogy Mehemed Ali pasa sosara ne jussanak. A hangulat rendkívül izgatott.

A keleti ügy.

Most van csak megakadva a porta. Ha a szultán ki akarja verni az albánokat a Montenegróknak ígért területeiről: akkor az albánok verik ki őt; ha pedig nem akar Montenegró érdekében a sikra szállani, akkor a hatalmak sanyargatják észegényt.

A török kormány eldönté, ha jószául magfontolrán érdekeit a leg-nyitásban teljesíteni akarja is a hatalmak kívánásait, a következő kérdés áll megoldatlanul: Kibéküljön-e Montenegróval, hogy ellenségeit tegye az albánokat?

Folyogó kérdés ez, a melylyel még a európai diplomasiát is meg lehetne baktetni. Mert ha megoldott a montenegró kérdés, rögtön nyomába lép az albánok függetlenségének kérdése. A béke emberei és Törökország ép-ségének barátjaira nézve bajos a választás.

A portához a görög határ rendezése érdekében intézendő új jegyzék tárgyalása lassan halad, mert majdnem mindegyik hatalom különjegyzékkel lép föl. Hír szerint az is megtörténhetik, hogy egyik másik hatalom különjegyzékét fog intézni a portához.

A mamát is elhoztuk! — mondá a mely érzelmű Atádné ó nagysága. — Szegény már tis éy óta nem volt Pesten, s most felharszántuk és jó alkalmat. Tudod, vendéglőben rosz is, de meg igen sokba is kerülne ennyi sok embernek. Ugy vágyott látni Pestet. Kedves férjed mindenhorá elvezetend bennünket? Ugy-e kérem megteszi?

— Hogy ne tenném? hogy ne tenném? Mindent meg kell nézniök, a Schwarzser-intézetbe is elmegyünk! — És legalább mindjárt ott is maradhatok! — gondolám magamban. Atády ur eszalkotkozott, a koszin, mely a ház eldött megállott, nem a mama érkezett, hanem Rátráry ur és a kedves felesége, Romlaky ur és a kedves felesége és Rátráry Sándorka, egy kedves hat-bét éves kis fiucska.

— Adjon isten mind köszönésesen! — kiáltá egy jókedvű uraság a szobába lépve, s egész barátsággal már messziről keset nyujta felém. — Bányai vagy ugy-e? Én Rátráry vagyok!

Bizonyos helyzetben az ember nem mindig találja meg sem a kellő gondolatokat sem a kellő szavakat. Csak némán, de annál erőteljesebben viszonzomnak kézzorítását. — Az én nevem Romlaky. — mondá egy komor, mogorra uraság nyomban követte indám utitárát, s immel-annal szintén kezdet fogva velem. — Az asszonyok erőszakos hatoktat fel, mert én igazat megvallva, ki nem állhatom a várost. Az ember éhen hal meg, vagy eszmört visz hasa.

Rosz hír.

A Daily News értesülése szerint, huzamos idő eldött nagy mennyiségű nyomtatványokat küldtek Konstantinápolyból Indiába, melyeknek csejja volt, az indiai muzulmánokat az indiai kormány ellen felingerelni.

Az angol kormány figyelem e tény folytán olyan körülményekre terjed ki, melyek következtetni engedik, hogy ezen nyomtatványok aszvegezése a porta tudtával történt.

Ha ezen hír igaz, akkor az nagyban fogja mérgecsíteni a török-angol viszonyokat, s a különböző ellenséges indulatu Gladstone-nak csak újabb tápanyagot nyujt a gyűlölségre.

A csapdában.

A helyzet — írja egy sugalmazott európai hírlap — soha sem volt komolyabb, mint most.

Muszkország, ugy látszik, még az idén fogja érvényesíteni terveit Konstantinápoly és a török birodalom európai tartományaira nézve. A franczai július 14-dike unnepeésével iddőt engedtek Muszkországuk készüldésére, mikor Pépi nagysám, meg Ernestine nagysám, amas a vidám ur, emez a mogorra ur felesége és alatt német árasztották el eszójajkakkal és ölelésekkel.

A hordárok pedig e közben felhordták a podgyást. Az előszoba egészen megtelt, a szalón asomban, a hol voltunk, még csak félig. Egy kis jóakarattal és egy kis diszkóróval még elég kevélyesen lehetett benne mozogni.

— Ugy-e, hogy jobb vagyok náladnál, — mondá Pépi nagysám, egy mindig mosolygó szőke gömbölyűség, a kit szép lassasáczán talán máskor is más körülmények között is kétségkívül erősen magk-dvöltem volna, de a ki iránt most megfoghatóan gyorsasággal és elragadtatással határos rokonszenv ébredt szívemben, — ugy-e hogy jobb vagyok náladnál és elfogadtam meghírasodat, nem mint te az enyémét. Itt maradunk pár héttel, mert minleant meg akarunk nézni, ha még a nagy utat megtették. Sándorkát is elhoztam. Jer ide Sándor, eszölj kezet a németnek!

De Sándorkát ugy látszik ez az úres szertartás utantata kisé, s korábban valóban bá mulatos kifejelet leleményességgel s már már kitörni készülő tudományos ösztöneinél fogva irrasztalomra kerestet muszájak szőkecsatát, s talált is. Valóban elég gyorsan sikerült neki a nagy titatarót felborítani s ekkép az asztalon levő összes iratokot, sőt az asztal előtti szőnyeget, s rajta a szép fehér agarat, melyet nóm nemvannajára hímett, — kitörölhetetlen emlékek látni el. Ugy látszik azonban, tulaj-

Budapestről.

(Dr. Carver) a lővők királya, tegnapelőtt mutatta be valóban bámulatra ragadó mutatványait a főváros közönségének. Üvegolyót a melyet felé dobott, nekgyakrajórást, faszálankokat, tégladarabot olyan biztonsággal lött, gyalog és löháton, ugorva, állva, félkézrel, so-kaig ezelőzva vagy hirtelen, hogy a közönség alig tudott magához térni az álmétkodésból.

(Hajmeresztő jelenet) folyt le tegnapelőtt a magyar államvasut igazgatósági épületében. Délelőtt 11 órakor a magyar államvasutat jogtanácsosa a végeit jelent meg a főkapitányságnál, hogy a közponi vezérigazgatóságnál alkalmazott Debreczeni Radó titkárt, donképpen feladatul nem ezt tüste ki magának, s az elért eredményeivel nem volt teljesen megelégedve, mert torka szakadtából ordítani kezdett: Feldöntöttem a titást: feldöntöttem a titást!

— Vigyázz a ruhára, be ne piszkold te cintalan gyermek! Bocsánat! mondá szigoru mamája. — Ó kérem, szóra sem érdemes! Élénk kis fiucska, — mondám az asztalhoz rohanva, s ujonat új selyemszőkecsatát rán megemertve, a mi még megemeghetőt volt. — Ugy szép a figyermek, ha élénk. — Ugy-e, hogy ezt a kis aranyos lovat akartuk a tintatarót tetejéről letörni? Mi?

— Ast hát, ast akarom! Törje le maga, s adja nekem! — Sándorka ne légy cintalan! — Csupa élet, csupa élet! Itt van kis fiacskám. Itt a szép aranyos parip! — Az aszom is itt van, — mondá Ernestine nagysága, — rögtön jön, csak a fiakker fiteket ki. Nem akádtunk meg vele előre, s most gombóskodok! Majd meglátjátok, mily eredeti ember az én aszom!

— Szeret a gyűgyüt, — tőve hosszú Rátráry ur mezei szellességgel. — Na de magam vagyok épen hálós elomsége! — Na egy elragadtatásban nem találtam szót boldogságom nagyságának kifejezésére. Ekkor az ajtó újra nagy robajjal föltáruult, s egy egész állatereglett toppan a szobába. Névszerint! Időbb Rátráryné asszony ő

Elemi csapások.

Az ausztriai árvizek. Bécsben a pincerekben a víz már egy méternyre áll, és az iróvíz kezd hatatlan lenni, s a lipótrósi vezetékekben máris élvészhetetlen; az építés alatt lévő kanálisokba behatólt az ár, ugy hogy a felállított szivattyuk nem tudnak boldogulni. Kremben az egész liget, a város melletti rétek elvannak öntve, az összes katonaság ki volt rendelve és négy hajóban fel volt állítva. A szőlő és a diszter ölyvi viz alatt állott. Auszterben az egész város el van öntve, Marbachban egy a házak felett függő szitardarab aláesva lehullott a házakra és több emberlet esett áldozatul. Lins mellett javult az állapot: az eső megszűnt és újabbán csak egy heres zápor rontott a folyó apadásán. Szent Nikolában egy kődarab leesett és egy öreg nőt agyonütött. Hallstad mellett a tó is felmelegedett és a part mellett fekvő házakat körülgyaldos-sa. A vasutakat eléggé megkímélte eddíg a vihar, csupán Stauding és Schönbrunn között állott meg a közlekedés, de ezen is remény szerint csakhamar segítenek.

Magyartalanságok bütenrendben.

Ily csúf má küld-tett be hozánk. Gyakorlati nyelvkalauz ez mindazok számára, kik a helytelen vagy idegészerrü kifejezéseket kerülni és a megfelelő magyaros kiutteleket elsajátítani akarják. Iria Führer Ignác képzőtanár Budapestben. Ára 40 kr. Kapható Tetty könyv-üzrsánál.

Futólag átnézvén a művészeket, készséggel aláírjuk egy fővárosi lap szerint, melyek szerinte má-irodalomunkben északban érteit hiányt pótl; főérdeme, hogy minden a gyakorlatilag szempontjából indul ki; mindenütt röri! de világos magyarázatát adja annak, a mit állit; nem itél el minden újitást, de nem legyezeti a minden áron való szőfaragást, s gyakran éles guynyal és humoros modorban teszi nevétségessé a helytelen kifejezéseket. Szóval nagyon hasznos és érdekes olvasmány könyv, a mely teljes mértékben megérdemli az általános pártolást.

Egy millió naptár. Réthy Lipót Szarvason, 1850-ben egy népies naptárt indit-t meg „Magyar alföldi legújabb kalendárium” cim alatt, mely a jövő évvel 32 ik évfolyamába lép. Erdészeknek tarjuk ez alkalommal megjegyezni hogy e naptár, mely az országban el van terjedve és élénk tartalmával fogva általános kedveltségnek örend, az idén júliúli a mennyiben most nyomatják a millió-ösdik példányt; a legpontosabban számúva, a jövő évi kisdással az eddigelő nyomott példányok 1.024.000, szóval egy millió huszonegy ezer rúgnak A Réthy-féle naptár a Bach-uralom edéjén résztvett azon irodalmi munkáságban is,

Életpolitikai, gazdasági, orvosi, jogi, tudományos, irodalmi és művészeti, és egyéb, 1881. újév napjától hazorol-bérbeadó. KUNZ JOZSEF és TARSANAL, kitémplombházban. (206.) Ört. Goroze Jakabné (285.) cím alatt.

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

ELVILEG.

(Vig bezárl.) BALÁZS SÁNDOR-TÖL. (Folytatás.)

— Attól függ, milyen hitása lesz a fűrdőnek, — mondá Atády ur, ki teljes öntudatában látszott lenni annak, hogy milyen szerenésében részesit ő most bennünket. — Saclikámnak a császárúrdót kell használnia. Szeretnémélő meghívásod éppen jókor érkezett. Ki nem állhatom a vendéglői életet, nem tudom megenni a kosztjukat.

A cseszemő e pontra nézve ugy látszik nem volt egy nézetem az anyjával, mert oly ordítási rohamban tört ki, hogy fogadom, a harmadik szomszédban is meghallották. Anyja a mely érzelmű Atádné ó nagysága, természetesen ijedten hozá rohint.

— No mi baj bukikám, kedves aranyos fiacskám? Nézzék csak, ugy-e hogy erős, kövér gyermek? — Engem tegyének a harmadik szobába, mert már két hét óta nem tudok töle aludni, — mondá a papa gyors átkintéssel a helyiség beosztása felett. És valóban a legkényvebb szobát szemelte ki magának, az én szobámat. — De hol kézik a mama? Ahá koois-zőrgés! És bizonyosan ő lesz!

